

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczyn-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 Ft.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Éves évre 6 frt — kr.
Negyedévre 1 > 50 >
Heti-ben na. hoz. utalva:
Éves évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 frt — kr.
Videkre postán szállítva:
Éves évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, február 11.

A kereskedelmi budget.

A költségvetési vita gyorsan daráló malmában 3 nap óta a kereskedelmi tárcza előirányzatát őrlik. A vita lefolyásáról nem sok jót mondhatni. Az ellenzék kikapkod ugyan egy-egy égető kérdést s kimutatja halaszthatatlan orvoslásának szükségességét, de az egész tárcza igazságos kritikáját magában foglaló beszédet még nem hallottunk. Legjobban panaszkodnak a nagy tőke, a gyári ipar istápolása, a kis ipar s mezőgazdaság elhanyagolása miatt, sőt még a kormányparti szónokok közül is elárulják néhányan, hogy nincsenek megelégedve a kormány jelenlegi kereskedelmi politikájával, de a nagy kérdéseket nem bolygatják, legfeljebb, mint Tisza István a szociális kérdést, különben pedig megelégednek a mellékes jelentőségű kérdések taglalásával, sőt azokban is a hírlapokból merítik anyagaikat s nem az előttük fekvő előirányzatból. Némiképp különben érthető is ez a dolog. Hiszen ott van a szomorú múlt, melyből kitűnik, hogy 1875 óta az ellenzék egyetlen indítványt sem volt képes keresztül vinni s az a tudat hallgatásra készletti azokat is, kik a szönyegen forgó kérdéshez nagy szakismerettel szólhatnak.

E tárczákhöz jöhetnek egyike a legfontosabbaknak, mivel körülbelül ugyan olyan működést tölt be, mint az erek az emberi testben, melyek a szívből szétviszik a vért annak minden részébe, óriási terjedelme miatt részletesen nem szólhatunk

hozzá. Meg kell elégednünk néhány nagyobb tétel futólagos megbirálásával, melyeknek legkirívóbbak irrealitásai s melyek még a laikust is könnyen meggyőzik arról a könnyelműségről, melylyel a költségvetés össze van állítva.

Kereskedelmünk tagadhatatlan amerikai gyorsasággal fejlődött, míg 1867-ben a pénzintézetek száma a 200-at alig haladta meg, ma 899 bank és takarékpénztár működik Magyarországon, melyeknek takaréketéje az egy milliárdot jóval meghaladja s melyeknek a gyümölcsöztetés után előálló óriási haszna nem az államot, hanem a nagy tőkéket gyarapítja, ellentétben Ausztriával, hol a községek és Franciaországgal, hol az állam állít fel takarékpénztárakat. Ilyen óriási betét állomány dacára nálunk a pénz rendkívül drága. A szegény ember, ki kölcsönhez kénytelen folyamodni, hogy megélhessen, 7—8 perzentre kap kölcsön pénzt, mely azonban a kezelési- és bélyegilletékek címén még 2 sőt 3%-al is növekszik. Így a kis tőkés nélkülözések útján összekuporgatott fillérei csak arra szolgálnak, hogy a pénzintézetek minél nagyobb évről-évre emelkedő osztalékokat adhassanak, mint azt a statisztika világosan mutatja. A szövetkezetek, hol a kezelési költségek a minimumra redukálódnak, természetesen sokkal olcsóbban adhatják a pénzt, jöhetnek ugyan úgy kamatoztatják a betéteket, mint a nagy pénzintézetek. Mi sem lenne tehát természetesebb, minthogy a kormány a szövetkezeteket pártolja s segítse. S mit látunk? erre a célra tavaly csak 16,000, az idén ugyan már 50,000 frt van felvéve, míg nagy keres-

kedelmi vállalatok (értsd gyárak) segélyezésére 949,418 frt, melybe még nincsenek beleszámítva az adómentességek, vasuti refakciák stb. S a gyárak ezen segélyt azzal hálálják meg, hogy csinálnak petroleum, cukor, liszt, szesz stb. kartelleket, jól tudván, hogy ezek nélkülözhetetlen cikkek mindenki részére.

A vasutak tételénél egy szinte nevetéses tételt említünk csak meg, melyen a többi is mind alapszik.

A bevételek ugyanis a múlt évhez képest másfél millióval vannak nagyobbra felvéve, dacára annak, hogy tavaly csupán a milleniumi várható óriásilag megnövekedendő forgalom miatt emelték e tételt kivételesen erősebben. Persze az idén, hogy nincs milleniumi kiállítás, a bevételek még másfélmillió frttal fognak emelkedni a tavalyi felemelt bevételekhez képest.

Tagadhatlan ugyan, hogy nálunk a vasutak korántsem érték el még jövedelmezőségük végpontját, mert míg nálunk egy kilométer vasuti hálózat évenként 8000 frtot jövedelmez, addig Angliában épen négyszer annyit azaz 32.000-et. Az évről-évre való észszerű bevétel emelkedés tehát indokolt lenne, de nem a milleniumi esztendő után, midőn rendkívüli körülmények hatottak a bevétel fokozására, amelyek az idén nem léteznek. De persze szükség volt akárhogy is kiszorítani a 62.000 frt pluszt legalább a papíron.

Az állami zálogházak bevétele szintén tetemesen van emelve. Hogy ezen tétel emelkedése nem éppen az ország gazdagodásának jele, azt kétségbe vonni senki sem fogja.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A révpárt.

Irtá: JOBB HUGÓ.

A »Zrinyi« kapitánya neki dőlt a redout egyik oszlopának, s nézte azt a nyüzsgő, bolygó, tászigáló, tánczó tömeget. A táncztermet a hullámfodros kék Adriának nézte; a rendezői jelvényt — a nagyárboz duzzadt vitorlájának; a bájos hölgyek ruháit — óriás hullámok tajtékzó habjának; a zenét — északkeleti bóra tombolásának. A táncz olyannak tűnt neki — mint az irány és a czél nélkül bolyongó korvetta a háborgó, ólomszürke hullámokon, mely majd fen van szédületes magasságban, a hullámhegyek tetején, majd elsüllyed a hullámvölgyek zajgó örvényében. S ő ott áll, mint egy magányosan kóválygó sirály.

Elmerengett.

Elmerengett a tánczterem búbáján, varázsán, színváltozásán.

Nézte a tüzes vérű ifjakat, kiknek rákpiros, felhevült az arcuk. Homlokba csapzott hajjal, áttizadt inggel, a nyak körül tekert gyűrött manchettával (a mit néhány év óta nálunk gallér helyett viselnek) tánczolniak fáradhatatlanul.

Nézte, hogy lejt az ifju tánczos elő büszkén és hetykén; összeüti a bokáját, végig őrli izzadt arcát, elmondja egy szuszra: »Rózsa Sándor! szabad kérem.«

Még el sem végzi és már rohan a zsákmánnyal neki a tömegnek, a hol legsűrűbb. Két kézre kapja tánczosnője karsu derekát és rázogatja lelkesen — mint a zulukafferek a pálma sudarát kokuszszüretkor. Ő maga pedig megáll egy helyt, s elkezd topogni, meg kopogni, mint a huszárekruta komandószóra. Aztán fellopnak a hajózáslók — az izzadságtól csepegő zsebkendők. Minden tengerész, — az az tánczos kopog, dobog, kurjant, zihál, sóhajt, biztat. A fal reng a sok parancsszóttól: »Ne hagyj magad Schlézinger! Szorítsd, húzzad Laci! Soh se halunk meg!«

Nem csoda, ha mindez olyan volt a tengerész szemében, mint a hajó tomboló viharban a tengeren. Ide-oda gurul, mint egy lapda. Hol magasán kiáll orrával a vízből, mint egy ágaskodó paripa, azután hirtelen visszazuhan a megtört hullám zajló örvényébe, belefurva magát az árbozig.

Óvakodjál a táncz hullámaintól; feneketlenek, mint a tenger; esalókák mint a szivárvány.

De a mi tengerészünket nem fenyegette veszély. Olyan volt ő mint egy vihartól tépett hajóroncs, mi prózában körülbelül annyit jelent, hogy — nótárius aglegény.

A tánczosok után való esata folyt lázasan, kitartóan, makacsul, mintha igazi élet — halálra menő esatáról lenne szó.

Nem csoda tehát, ha tengerészünk mellett megszólalt egy félénk hang:

— Ön nem tánczol? Oh milyen kár!

Olyan halkán volt mondva, a mily susogva szoktunk beszélni, ha egérharcra készülünk szobánkban s attól félünk, hogy a hangos beszéd zavarba hozza a kis állatot.

A tengerész meglepetve végigméri a kis emberkét, mintha mondaná:

— Ti tapasztalatlan ifjak! vegyetek példát! Ti is arezotok verejtékében akartok-e majd tánczosok után futkosni egy féltucat bálképes leányért.

Tengerészünk megközelíthetlenségének tudatában neki dőlt az oszlopnak.

Pedig! nem jó az ördögöt falra festeni. Az ég néha mosolyog, a föld nevet, és mégis felhők uszkálnak a látóhatáron . . .

A tengerésznek szemébe ötlött a kis emberke, ki lemondó ezinizmussal gesztikulált, vállait vonogatta; alkalmasint azt mondhatta családjának:

— Minden lehetőt elkövettem; tüvé tettem az egész redoutot, de eredménytelenül.

A mama lemondóan bölintott; a kis leány ajakán valami fáradt, bágyadt mosoly jelent meg. Volt ebben világfájdalom, csalódás, remény, lemondás.

Szegény fali virág! szegény petrezselemszál!

De ezután, hogy aggódó szüleinek gondfelelőit elűzze és elhitesse, hogy mit sem törődik a tánczszal, közönyösen felállt, a mama vállaira aggatta az Entrée-t. A papa pathetikusan lengette klakkját; ajkai örületes gyorsasággal mozogtak, — s bizonyára nem imádságot mormolt.

A statisztikai hivatal kiadásai kerek 50.000 frttal emelkedtek, dacára, hogy sem közeli népszámlálás előtt nem állunk, sem más kivételes munka elvégzése a statisztikusokra nem vár. Talán az anyakönyvi statisztika okozza az emelkedést?

A posta-, távirat- és távbeszélő bevételei is egy millióval emelkednek a tavalyihoz képest. Hogy ered ezen óriási emelkedés, az indokolásban nagyon gyenge érveket találunk, melyek cseppet sem hitetik el velünk, hogy ezen várt szaporulat tényleg be is fog folyni.

Igaz, hogy a postai forgalom évről-évre emelkedik, de egy millióval való emelés olyan túlzás, melynek komoly alapja kétségem van, hogy nem okadatolható s nem is találjuk ezt meg a javaslat indokolásában sem.

Az ilyen természetű észrevételekre, melyek a költségvetés realitásához nagyban járulnának, nincs érkezése a képviselő uraknak, de megütköznek a fölött, hogy a hirdetési vállalat — horrendum dictu — még az „Alkotmány”-tól is elfogad pénzt hirdetés fejében. Így azután nem csuda, hogy a költségvetési előirányzat úgy kerül ki a tárgyalások alól, a mint beadta azokat a kormány. Az ország kereskedelmi ügye pedig halad tovább az eddigi nyomokon, a régi kerékvágásban, melyet maguk is hibásnak tartanak, mert sem az állampénztárnak nem jövedelmeznek eleget, sem a kereskedelmet nem emelik eléggé.

A fiumei kérdés.

Ausztriának bonyolódottabb fajú népességével nincsen annyi baja, mint nekünk a mi — »testvéreinkkel«. Mi telve vagyunk különféle nemzetiségi kérdéssel. Nekünk van román irredentánk, szerb irredentánk; most készül az új szláv irredenta a tótok és csehek között; a horvátok és szászoknak folyton van valami észrevételük s lapjaik folyton az elnyomatásról sóhajtoznak. De a mi bajunknak a nemzetiségi kérdés csak az egyik fele; mert még nyakunkban van a kiegyezés kérdése és számtalan közgazdasági kérdés.

És most a dicsőséges Bánffy kormány jónak látta még ezt a nemzetiségi, közgazdasági

és közjogi nyomorúságot még egy ujabbal tetézni. Ahelyett, hogy a létező helyzetet tisztáznák, még új bonyodalmakat halmaz össze; pedig eddigi kapkodásából, terv és cél nélküli cselekvéséből eléggé kitűnt már, hogy a megkezdett bonyodalmak megoldásához is hiányzik az ereje.

Nyilván — a választások után, mely a kormány pártját ugyan növelte, de egyúttal minden népszerűségtől is megfosztotta, — egy kis népszerűséget szerzendő küldte le Bánffy br. kormányelnök Dárday min. tanácsost, hogy a választásokat, a mint az a felvidéken sikerült, — Fiumében is késztesse elő és kísértse meg Fiume beolvasztását az anyaország testébe.

Oh ez a felséges gondolat, mely a levél ügy után egy kis népszerűséget hozott volna, alaposan nem sikerült s csak azt eredményezte, hogy a magyar név Fiumében is gyűlöletes lett.

Azt már gondoltuk régen, hogy Fiume eddigi rokonszenve nem öszinte s hogy ezt a rokonszenvét a kormány dédelgetése: a mólók-, a dockok-, a hajógyár építése és a különféle beruházási költségek szereztek meg, de azt nem gondoltuk, hogy az a többé kevésbé szinlett jóindulat, vagy lojalitás a magyar állam iránt, a melynek egyedül köszönheti Fiume, hogy kiemelkedett a halászbárka régiójából s most első rangú kikötőhely. az a jóindulat ilyen ellenségeskedéssé fajuljon.

Fiume került a magyar államnak 1873—1894-ig 20 millió forintjába. Separatum Corpus regui Hungariae tekintetű, vagyis el lettek ismervé autonóm jogai; szóval a magyar állam mindent elkövetett a rokonszenv megszerzésére, vagy talán biztosítására. Azt akarta, hogy az a hely, a hol az egész világ érintkezik a magyar állammal, ne mondhasson mást rólunk, mint jót. Hogy a dalmát városok között századok óta fennálló érdek szövetség ezutánra is biztosítva legyen.

És most az történik, hogy az elődök összes eddigi sikereit, a Bánffy kormány ügyetlen kísérletével tönkre tette.

Most már odajutottunk, hogy e honban lakó valamennyi »testvéreink« elveivel tisztában vagyunk.

Sok tapasztalatot nyújt ez a dolog mindnyájunknak.

A nemzetnek azt a tapasztalatot nyújtja a fiumei eset, hogy e hazában egyedül magunk erejére vagyunk utalva.

Bánffy br. kormányelnök ur pedig levonhatja azt a tapasztalatot, hogy a fiumei autonomia nem magyar választó jog, de te nem személtől szedett levél, melyet csak egy minden megkérdés nélkül lehetne elvenni és publikálni.

Dárday min. tanácsos ur kétségkívül tudományos ember, de minden okosság és tapasztalat nélkül s levonva eddig viselt dolgaiból az eredményt, megtanulhatta, hogy kellő óvatosság és kimélet szükséges mindenhez és hogy a régi rendszer felforgatása legalább is veszedelmes dolog, ha az csupán csak párturalmi szempontból történik, legyen az akár holtkézi törvény, akár fiumei autonomia.

Sainte Hilaire.

Fejérváry eszméje.

Az már régi dolog, hogy a mi honvédelmi miniszterünk roppant nagy szervező tehetség. Az ellenzék váltig biztatja is ő Exellenciáját, próbálná meg nagy organizáló talentumát a közös hadügyminiszteri széken érvényesíteni. Mert hát erősen teleszívta magát a volt vitéz tábornok a közös hadsereg hagyományos szellemével s így történik aztán, hogy míg minden egyes reformja katonai tekintetben kifogástalan és nyereség a hadsereg, egyúttal egy-egy újabb közjogi sérelem, gravámer az ellenzék szemében. Olyan ő mint a rosz tehén, mely felrugja a tele sajkát.

Most megint egy ilyenforma törvényjavaslattal szándékozik Fejérváry a Ház elé lépni. Az volna a legújabb eszméje, hogy a közös hadsereg hadi iskoláiban a magyar ifjak számára fentartott alapítványi helyek számát meg kellene kétszerezni.

A magyar ellenzék ezen tervvel szemben a leghevesebb oppozíciót szándékozik kifejteni, mert nem látja be szükségét annak, hogy most, midőn ugyis oly tömeges a közös tisztek áthelyezése a honvédséghez, miért kelljen a német nyelvű hadiiskolákban kiképezni a honvédség tisztjeit, mikor azt a Ludovika akadémia is megteszi.

Már magában véve botránys dolog, hogy egy olyan nagy katonai testület, mint a magyar honvédség, nem képes tisztai szükségletét a maga erejéből fedezni, hanem önállósága rovására egy idegen testülettől kell függenie.

Ugy látszik, hogy a honvédelmi miniszternek ezen új javaslattal is az az intenciója, hogy honvédségünk önálló jellegét s hadi szervezetének függetlenségét eltörölje és megsemmisítse.

Annai bizonyos, hogy az önálló magyar

A tengerész őszinte részvétellel csüngött a kis virágarczócskán, mely közönyt mutatott ugyan, de haza érve rózsás párnáiba fogja temetni s zokogni.

Ime! tekintetök találkozott.

Olyan szeméi voltak a kis gerlének, oly csillagok, hogy azokhoz képest Uranus és Syrius hitvány mécsesek.

A cigány csárdást húzott.

Óvakodjál a táncz hullámaiktól; feneketlenek, mint a tenger; csalókák, mint a szivárvány. Tengerészünk nem hajtott e benső, lágy szózatra. Odalejt a kis leányka elé; öszszéüti bokáját.

— Kövessy Tihamér! Szabad kérnem!

Ilonka arczán gyenge pir futott végig. Apja karja alól kihúzta kezét; megbizczentette fejcskáját.

— Már haza akartunk menni; mama rosszul van.

(Csakhamar ott rengettek a cigánydobogó előtt.)

A tengerész egyideig közömbösen tánczolt. De félig csukott szempillái előtt annál mozgalmasabb képsorozat vonult el. Leghevesebben megragadta egy kedves otthon után való édes vágyakodás . . .

Hirtelen, szinte daczosan felkapta fejét.

Ugy járta, úgy czikázta, úgy heje-hujázott, mint abban az időben, mikor ő volt az első csárdástánczos. Mosolyogva fecsegte azt az — édes semmit, — mit a fiatal gavallérok oly

hizelgően tudnak mondani a cigánydobogó előtt.

Ilona ártatlanságában bevallotta, hogy fájt neki itt hagyni a tánczot, de nagyszámu ismerősei közül egy sem jött el.

A csárdásnak vége volt. Visszatértek a mamához.

— Legnagyobb örömmel fogok néhány urat bemutatni.

A mama hálás tekintete, a papa meleg kézszoritása, a leányka tiszta aczélszürke szemében reszkető boldog ábránd köszönték meg e lovagias kijelentést.

Tihamér elszántan indult az étterembe.

Talált is egy tuczat ismerős fiatal embert, kik körülültek egy asztalt és égreföldre esküdöztek, hogy reggelig onnan fel nem állanak.

Tapasztalt tengerészünk tudván azt, hogy barátainak inkább imponál Merkurius, mint Amor, asztalukhoz lépett.

— Fiuk! Egy bankár leánya. Négy emeletes palota; 10000 hold első minőségű pedig!

— De valószínűleg pupos s úgy télviz idején lehet már éveivel.

— Sőt ellenkezőleg! fiatal és festői szépség.

— Komolyan? — kérdé a kompánia. — A te kedvedért.

A tengerész diadalittasan vitte Mosolygó Gyurit, Sziv Pált, Galamb Imrét, Sziszeky Bandit, Rózsa Sándort, kik Ilona valamennyi tánczát lefoglalták.

A tengerész egy győztes hadvezér diadal-mámorával figyelte a dolgok menetét.

Ép most röptül el mellette Mosolygó Gyuri Ilonkával, kinek piciny lábacskaí alig-alig érintették a redout sikos parkettjét.

De mit fognak mondani a pajtások, ha kiderül, hogy Ilonka szegényes szülők gyermeke? . . . Egy turt ő is kérhetett volna.

Ilonka megint elröptül mellette.

Nini! A kis hamis tekintetre sem méltatja Mintha bizony ő számitana rá.

Mosolygó Gyuri hirtelen mellette termett; arca csak úgy sugárzott az örömtől.

— Ah! — köszönet barátom! Megmondhattad volna azonnal, hogy Ilonkának akarsz bemutatni. Ah! régi firma; legjobb pártik egyike. Ah! köszönet!

A cigány húzta hűségesen. De nótája most olyan volt, mintha fékevesztett démonok játszanának, üvöltő danájukat az aeol hárfá húrjain . . . A szivről sugtak mesés dolgokat. Kiszineztek Tihamér agglégénységének ridegségét, komorságát. Odavarázsolták szeméi elé a sziv tavaszának himes virágait, zöld lombozatát.

Eszébe jutott minden, mi benne mint gondolat, vágy remélt, szunnyadt és élt: az ifjuság öröme, bánata; a jelen egyhangúsága; sóvársága . . . Bánatos panasz, bús epedés, kimondhatatlan vágy, csalódott remény járták át Tihamér egész valóját, kit a látvány sokáig távol tartott otthonától, idegen emberek, idegen viszonyok között, idegen földön.

nemzeti hadsereg megvalósulásának útjába saját honvédelmi miniszterünk reformjai gördítik a legnagyobb akadályokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 11.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lehótzky Vilmos, Molnár Antal, Lázár Arpád.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy, Dániel, Erdély, Lukács.

Egy apró, magyar-román határrendezési törvényjavaslatot nyújtott be Perczel miniszter, mikor Szilágyi Dezső az ülést megnyitotta. Zenei nyelven szólva, ez volt a mai ülés politikai hangversenyének első akkordja, a mely uton a kereskedelmi költségvetés tengeri szakosztásának tételénél Lukács Gyula pianósólója következett. Arra hívta föl a kormány figyelmét, hogy a fiemei tengerészeti akadémia a végzett növendékeinek elhelyezéséről gondoskodják. **Dániel** báró miniszter elmondta erre, hogy a tengerészeti akadémiába fölvevő növendékek gyakorlati kiképzése végett, ha szükséges, az állam külön vitorlás iskolahajókat fog építeni.

A tételt megszavazták.

Az államvasutak tételénél Madarász Imre tiszteletes ur azt kérdi a minisztertől: vajjon az államvasutak bevételi tételénél föl van-e véve minden jövedelem? Fölmutat egy zónajegyet, a melyet egy kun atyafi a kisujszállási állomáson adott át neki. Ennek a zónajegynek a hátán van a néppárt lapjának az »Alkotmány«-nak a hirdetése. (Derűtség a néppártban.) Kérdi, vajjon a kereskedelmi költségvetés bevételei közt befoglaltatik-e a hirdetése díja? Másik fontosabb kérdése az: mi igaz abból a hírből, hogy a magyar kormány feladta Bécsnek a tarifa-megállapítás jogát? **Farbaky** István, a kormánypart bányász-kapacitása a selmeczi keskenyvágányu vasut avult voltáról beszélt és normális vágányu vasuttá való átalakítását sürgeti.

Kossuth Ferencz kéri a minisztert, adjon fölvilágosítást, hogy a vasuti beruházásokra fölvevő nagy összeget kölcsön útján akarják-e fedezni, mert a rendes szükségleteket szerinte a rendes jövedelemből kell fedezni. Megemlíti, hogy a kormány mért nem indít akciót, hogy a déli vasut is behozza a zónarendszert.

Berzeviczy Albert föl hívja a kormány figyelmét egy anomáliára. Az államvasutakon a törvényhatósági tisztviselők díjkezdvevényben részesülnek, a mikor azonban a fővárosi tanárok és tanítók folyamodtak a kedvezményért,

azt felelték neki, hogy csak az adminisztratív közegek részesülnek abban. Ez a megkülönböztetés nem igazságos, mert a törvényhatóság által alkalmazott tanárok és tanítók éppen ugy tisztviselői a törvényhatóságnak, mint a többi, sőt kulturmissziót teljesítenek. Reméli, hogy a miniszter ezt a kérdést meg fogja oldani.

Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter felel az egyes szónokoknak. A jegyekben való hirdetések bevételét fölvevették a jövedelemből; hogy az Alkotmány hirdetése is rákerült a jegyek hátára, az csak a kormány liberalizmusáról tanuskodik. **Farbaky** azt feleli, hogy a kormány már megindította az előmunkálatokat a selmeczi normális vágányu vasut létesítése érdekében. **Kossuth** Ferencznek azt feleli, hogy a beruházásokra fölvevő összeg nem rendes, hanem rendkívüli befektetés. A befektetésre szükséges nagy összeg — száz millió — öt évre van fölveve, a jelen költségvetésben 45 millió szerepel és annak a kamata az az összeg, a melyet **Kossuth** fölemlített. A mi a déli vasut dolgát illeti, jelentheti, hogy ez a vasut a kormány kezdesére a legnagyobb készséggel vállalkozott arra, hogy tanulmányozni fogja, mi módon hozza be vonalain a magyar államvasutakon divó zóna-rendszert. **Berzeviczy**nek felelve kiemeli, hogy díjkezdvevényeknek nálunk van legkevésbé értelme és egyáltalán revízió alá kívánja venni a kedvezményeket. (Helyeslés jobbról.) Akkor talán figyelembe veszi a tanítók kérelmét, de most nem hajlandó azt megtenni.

Az állami gépgyár tételénél **Marjai** Péter a »vigécek«-ről szól, a kik elegáns öltözetben elárasztják az országot és rászedik a közönséget. A gépgyárak utazói valóságos kartell alapítottak egymás közt a gazdák kiszípolozására. Azt mondhatnák arra, hogy ne hagyják a gazdák rászedni magukat, de ezzel nem lehet elűzni a dolgot, mert a hatóságok kötelessége védelmezni a gyöngéket és nem engedi meg a nyilvános csalást. Kéri különösen a kereskedelmi minisztert, hogy az állami gépgyár ne alkalmazzon vigéceket és egyáltalán üssön ennek a bandának a körmébe. **Kossuth** Ferencz azt szeretné, hogy ha valamely iparág, ilyen a gépipar, fölvirágozott, az állami gyártást ez iparágban hagyja abba az állam és oly iparágban kifejlesztését karolja föl, melyek a külföldi iparcikkkel konkurálnak. **Dániel** miniszter: Hiszen az állami gépgyár éppen a külföldi konkurrencziát akarja legyőzni. Így például az angol esélőgépekkel most küzd igen hatásosan az állami gépgyár, igaz, hogy noha ami gyártmányaink, jobbak az angolnál, még sem veszi eléggé a közönség. A kormány támogatja mindig a külföldi gyártmányokkal versenyző magyar vállalatokat, de arra nem vállalkozhatik, hogy minden külföldről konkuráló gyártmány

ellenében maga állítson gyárakat: hivatkozik, hogy **Marjai** a vigécek kérdést az állami gépgyárnál hozza föl, a melynek ügynökei mind tisztességesek. Bizony nem lehet egyebet tanácsolni a közönségnek a tisztességtelen vigécek ellen, vigyázzon mindenki magára. Veszedelmes lenne az, ha minden üzletbe, amelyet ügynökök közvetítenek, beleavatkoznék a hatóság. **Marjai**: Bizony fölszólíthatná a miniszter a gépgyárak igazgatóit, hogy ne tőrjék ügynökeik ilyetén lejárását. A tételt a Ház elfogadta.

A diósgyőri vasművek tételénél **Kossuth** Ferencz azt kérdi, igaz-e, hogy a diósgyőri vasgyár a szén és vas eladása dolgában más gyárakkal kartellre lépett: ő ezt immorálisnak tartja, mert a közönséget megkárosítja. **Dániel** miniszter azt feleli, hogy a szénre nézve nincs kartell, csak a vasra nézve. A tételt elfogadták.

A zálogházak tételénél **Pichler** Győző az árverési hienákra hívja fel a figyelmet és arra kéri a minisztert, hogy a zálogházak részére árverési csarnokot létesítsen. **Visontai** Soma a zálogházak kamatlábának leszállítását sürgeti. **Dániel** miniszter: Az állami zálogházakban már oly kicsi a kamat, hogy alig van valami haszon rajta. A magánzálogházak kamatlábának leszállítása érdekében megkeresést intézett a fővároshoz: ebben a stádiumban van most a dolog. **Pichler** életrevaló eszmét pendített meg a zálogházi árverési csarnokkal, helyesli az eszmét, de meg nem ígérheti, hogy most már létesíteni is fogja.

Visontai Soma kéri, történt e valami a magánzálogházak kamatláb-leszállítása ügyében.

Dániel báró miniszter feleli, hogy rajta lesz az ügy mielőbbi megoldásán; **Pichler** javaslatára igen életre való s megígéri, hogy foglalkozni fog az eszmével.

A tételt megszavazzák.

A szabadalmi hivatal tételénél **Farbaky** István szólalt fel, aztán elfogadták.

A tengeri hajózás tételénél **Lukács** Gyula a tengeri hajózás ügyének emelését sürgette. Fölsorolja az egyes államok áldozatait, melyeket tengeri hajózásuk érdekében meghoznak. Csak a magyar kereskedelem az, melynek érdekében ugyszólván semmit nem tesznek. Nem ábrándozik ő olyan hajó-állományról, mint pl. Angliának van, de mégis legalább akkora állományunk volna, mint Kinának, Japánnak...

Polónyi: Vagy Görögországnak.

Lukács Gyula: Görögországnak tizszer, huszszor akkora állománya van. Végül hat javaslatot nyújt be pártja nevében, mely szerint a miniszter a 93. évi 22. törvény 3. 5. 7. szakaszának módosítása iránt az adriai szabad hajózás érdekében még ez évben tvjavaslatot nyújtson be.

A hat. javaslat benyújtása után erélyesen tiltakozik ama vád ellen, mely a fiemeiek magyarságát kétségbevonja hat. javaslatát elfogadásra ajánlja.

Öt perc szünet.

Szünet után **Balthyányi** beszélt, majd **Perczel** miniszter felelt **Sima** Ferencz két interpellációjára s **Vadnay** főispán eljárását kísérlette meg igazolni.

A miniszter válaszát tudomásul vették.

Nagyvárad város közügyei.

Törvényhatósági közgyűlés.

Rövid, szintelen tárgysorozat, üres szék-sorok, a jelen voltak gyér száma jellemezték a tegnapi városi közgyűlést.

Hamar is végeztek a tárgyalásra kitűzött ügyekkel, alig egy óra hossza alatt mindent eivégeztek.

Midőn a polgármester lemondását bejelentette **Rácz Mihály** h. polgármester, többen közbe szólottak: Nem bocsájtjuk!

A közgyűlés végén volt egy kis ováció is, a mi megzavarta az unalmas egyhanguságot s a melyből kijutott ugy **Sala Ferencz**nek, mint **Hlatky** Endrének, akit a törvényhatóság összesége szeretne a polgármesteri állásra megnyerni.

Mit?!

Ő, a sok vihart látott tengerész csak nem fog ellágyulni? Csak nem fog Ilona elé tolnakodni! Köszönő szót csak nem fog kierőszakolni! Soha!

De diadal szekerét sem akarja tolni; azért legokosabb, ha — távozik.

A folyosón tükörbe pillantott.

Megijedt... Talán csak nem buskomorság?

Még ez kellene.

Mosolyt erőszakolt, de — hasztalan!

A tükörben levő képmása ezt látszott mondani!

— Barátom! — te szerelmes vagy!

Ilonka atyja karján fogta:

— Tüvé tettem már az egész épületet...

Mit? Haza? Az volna csak szép... A kotillon azonnal kezdődik. Csak természetes, hogy a legiobb tánc önnek van fentartva.

Tihamér hamarosan nem tudta mivé válna?

Megölelje ezt a kis emberkét, vagy ott hagyja-e a faképnél?

Követte a bankárt.

— A lépcsőn megtaláltam — szólt az apa boldogan.

— Ön el akarta hagyni a báltermet? — szólt **Ilonka** látható meglepetéssel.

— Jó kezekben tudtam, — válaszolt **Tihamér**; s a fiatalságra mutatott, kik **Ilonkát** körül rajongták, mint méh a virágot.

— Nekem fájt volna, ha ön itt hagy... mondá **Ilonka**.

Az ártatlan sziv ez őszinte hangjai kimondhatatlan hatással voltak **Tihamér**ra. Ugy érezte magát, mint a ki szakit hideg multjának minden előítéletével.

Az agglégénység téli álmából a szerelem virághimes tavaszára ébredt.

A cigány hegedűje szilajon, szenvedélyesen szólt, mintha elfeledte volna, hogy sírásra van teremtve, oly édes hangokat adott.

Óvakodjál a tánc hullámaintól; feneketlenek, mint a tenger; csalókák, mint a szívárvány.

Tengerészünk ajkairól, mintha e szók lebbentek volna el:

»Csapjatok össze fölöttem; temessetek boldog hullámaintok alá.«

Az idő fordult.

A tengerész hányatott hajója révpártot ért a családi élet kikötőjében. Élvezte ennek nap-sugaras levegőjét, édes csendjét, gerlebugásának boldog hangjait.

Világverő Atilla sem érezhetett nagyobb örömet, midőn diadalmas, véres csatáiból sátorába térve, szerelmes hitvesének karjai fonódtak nyaka köré, mint tengerészünk, midőn annyi tomboló tengeri vihar után nejét ölegette s picziny fiacskáját csókolgatta családi révpártjában.

Mikor a főispán a közgyűlést berekesztette, zajos „Éljen Sal Ferencz!” — „Éljen Hlatky Endre!” kiáltásokban nyert a hangulat kifejezést.

A közgyűlés lefolyása különben a következő volt:

Beöthy László főispán elnöklete alatt jelentek:

Dr. Baróthy Ákos, Bozóky Béla, Gyöngyösi Lajos, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, Kékus Vidor, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöpplin Ágoston, Andriška Károly, Beezkay Lajos, Bertsey György, Déry János, Fekete László, Kunyhósi János, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, id. Nagy Lajos, dr. Sarkadi Lajos, Stern Hermann, Schütz Albert, Weisz Károly, Amigó Mór, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Schwartz Antal, Szmekta György, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bottó Ferencz, Farkas Izidor, dr. Grósz Albert, Heringh Sándor, Justh Sándor, dr. Kutiák Ágoston, Léderer Dávid, Löblé Henrik, Mayr Sándor, Mihelfy Adolf, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyíry György, Papp György, Rendes Vilmos, dr. Vári Szabó Béla, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Rác Mihály, Komlóssy József, ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, Sztarill János, Jablonszky Emil, Ragány János, Szántó Lajos, Szűts István, Szűts Dezső.

A főispán megnyitja után Komlóssy József felolvasta Rác Mihály polgármester helyettes havi jelentését, a melynek a közigazgatásra vonatkozó adatait már közöltük.

Megemlíti még a jelentés, hogy néhai özv. Sterné örökösei a városi árvaházra 200 frtot, a Polgári Takarékpénztár ugyan e célra 20 frtot, özv. Kálmán Ferencz né férje elhunyt alkalmából a városi szegényeknek 200 frtot adományoztak.

Részvétellel emlékezik meg a jelentés Knapp Ferencz volt bizottsági tag elhunytáról.

Végül tudomására hozza a jelentés a törvényhatósági bizottságnak, hogy Sal Ferencz polgármester (Zajos éljenzés), aki jelenleg a tűzér kaszárnya kölcsöne ügyében Budapesten tartózkodik, beadta a polgármesteri állásról lemondását. A havi jelentést elfogadták s a lemondás tárgyalását a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

A belügyminiszter értesíti a törvényhatóságot, hogy király ő Felsége a jubileum alkalmából a trón előtt bemutatott hódoló feliratot köszönettel fogadta. — Hódoló tisztelettel tudomásul vették.

A községi polgári leányiskola javára gyűjtés által létesített 1200 koronás millenniumi alapítványt a kultuszminiszter jóváhagyta. — Tudomásul vették.

A belügyminiszter a közgyűlés által Rimánóczyanak átengedett köztér eladását nem engedélyezte. — Tudomásul vették.

A tanács javasolja, hogy az újjáépítési és leányiskola helyül a város vásárolja meg Grünfeld Hermanné Nagy-Teleki-utcai házát 17.500 frtért.

Kitűzték a jövő havi közgyűlésre.

Az 1897. évben Nagyváradon tartandó magyar diák szövetség kongresszusának céljaira 500 frtot szavaztak meg.

A Parobek-gát védművének költségeit az érdekelt tulajdonosok tartoznak viselni s a város csak is méltányossági szempontból járul hozzá.

A városi tanács javasolta, hogy a községi iparos tanácsiskolához igazgató-rajztanárnak Szűcs Istvánt válassza meg a törvényhatóság s ezenkívül egy segéd rajztanárt alkalmazzanak. Némi vita után a tanács javaslatát elfogadták.

A Csesztivo és Dudek-intézet kezelésére névbe alkotott szabályzatot jóváhagyták.

Békés megye feliratát a tiszviselők nyugdíj ügyének országos rendezése tárgyában, egyszerűen tudomásul vették, mert hasonló ügyben már nyilatkozott a törvényhatóság.

Szeben megye feliratát az utazó kereskedelmi ügynökök házalástól leendő eltöltése iránt pártolóiag vették tudomásul s hasonszerű felirat intézésére utasították a tanácsot.

A hegykerülőknél a czélszerűtlen Wernld fegyverek helyett előtöltő két csöves puskákat szereznek be.

A gázvilágítás szerződését kinyomtatják.

Gyalóky Lajos törvényhatósági bizottsági tagnak a szépeszeti-közlekedési és színügyi bizottsági tagságról történt leköszönésével kapcsolatban utasították a tanácsot, hogy a különböző szakbizottságoknál hiányzó tagok helyének betöltésére névbe tegyen előterjesztést.

Még néhány lényegtelen ügyet intéztek el s a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **Milán és a nemzeti kaszinó.** A nemzeti kaszinó választmánya legutóbbi ülésében Milánt, a volt szerb királyt Zichy Jenő gróf ajánlatára rendes tagjai közé választotta.

* **A 48-as városatyák indítványa.** A 48-as függetlenpárti városatyák tegnapi este érkezetet tartottak a 48-as Népkör helyiségében. Ez alkalommal megbeszéltek Nagyvárad város legaktuálisabb kérdését: a polgármester lemondását. Elhatározták, hogy a lemondás elfogadása ellen működnek s a lemondás tárgyalása alkalmával indítványt terjesztenek a közgyűlés elé, hogy egy küldöttség kérje fel Sal Ferencz polgármestert a törvényhatóság nevében lemondásának visszavonására. A lemondásának visszavonására. A lemondott polgármesternek működéséért bizalmat és köszönetet szavaztak.

* **A posta-távirda köréből.** A P. T. R. K. legújabb száma a következő, bennünket közelebből érdeklő híreket hozza: Kraicz Lajos posta-távirdatiszt Nagyváradról Nagyikindára helyeztetett át. — Dobozon III. oszt. posta- és távbeszélő hivatalnál és Szatmárhegyen III. oszt. postahivatalnál postamesteri állásra pályázat van kiírva.

* **Rudolf trónörökös és a szalacsi asszony.** Egy viczezes vándorló legény, aki utitársul szegődött a Debreczen mellett levő ebesi tanyákra gyalogszerrel igyekező valamelyik esinos menyecskéhez, a múlt nyáron elhitette Papp Mihályné asszonynyal, a Geréby Fülöp né ondódi majorosnéjával, hogy ő nem más mint Rudolf trónörökös, az a szép szőke asszony pedig, aki vele van, Stefánia főhercegnő a felesége. Az ál Rudolf trónörökös aztán Papp Mihálynétől sok mindenféléről kérdezősködött. Melegen tudakozódott a szegény nép állapotáról is. A majorosné azóta nem tudott nyugodni s hogy a rejtélyes esetnek a nyitjára jöjjön s a lelkét megnyugtassa, elment ő is, mint annyi sok könnyen hívő a szalacsi Pythiához. A híres javasasszony roppantul megörvendezettette Papp Mihálynét. Debreczen legboldogabb asszonyának nevezte. Mert találkozott a halottnak tartott Rudolf trónörökössel, aki — mint Mátyás király áruhában járja be az országot. Papp Mihályné pedig a miért olyan szépen beszélgetett vele, 200 frtot küldött. Menjen és keresse a pénzét. Biztosan megtalálja az uraknál. A szegény asszony mikor hazajött Szalacsról, egyenesen a debreczeni városi adóhivatalba tartott s követelte a 200 forintot aranyban, a mit neki Rudolf trónörökös küldött, akivel ő a múlt nyáron az ondódi tanyák között az országúton találkozott. Az adóhivatal tisztjei alig tudták megértetni a jámbor majorosnéval, hogy az a vándorló legény formájú ember is, a szalacsi asszony is becsapta.

* **Az ötven esztendő Edison.** Ma múlt ötven esztendeje, hogy Edison, a nagy elektrotechnikus, megszületett. A villámos erőt ő fogta legszorosabban az emberiség szolgálatába. Annyi a találmánya, s olyan rövid az az idő, amely-

ben ezekkel a találmányokkal az emberiséget megajándékozta, hogy szinte csudatevés számba megy az ő működése. Az újságíró fia, aki a vasuti vonatokon kinalgatta újságait, olyan emberré fejlődött, aki nagy problémák megoldásával tette gazdagabbá a tudást, s akire büszkén hivatkozhatik az emberiség, mikor a maga fejlődését bizonyítja. Még java erejében van, még csorbitatlan a munkakedve, még hatalmas az az intuiciója, amelylyel a nagy titkok megfejtéséhez fog. A Hudson-Riveren túl Orange-ban, óriás műhelyekben sok ezer munkás dolgozik az ő terveinek megvalósításán. Ezek a tervek nap-nap után szaporodnak. Soha sem tartja találmányait befejezeteknek, folyton javítgat rajtuk. Óriás munkatermei mellett hatalmas kémiai műhely van, amelyben minden képzelhető anyagot összegyűjtött. Valamennyivel kísérletez, mindegyiknek hasznát akarja venni. Hét esztendővel ezelőtt egy interviewolója, aki ezt a gyűjteményt végignézte, azt konstataálta, hogy a paprikán kívül minden szerves és szervetlen anyag megvan az Edison laboratóriumában. — Fáradság nélkül dolgozik. Gyakran megtoldja az éjszakával a napot, hogy megtalálja azt, amit keres. Volt olyan eset, hogy 2000 kísérletet tett, míg megtalálta a dolog nyitját. Nagy vagyona tett, szert, nagy vagyont teremtett, de legjobban mégis a tudás kincsét gyarapította. És ki tudja, mennyivel fogja még gyarapítani!

* **A realiskola víz- és gázberendezése.** A városi jogügyi szakbizottság a napokban mondta ki, hogy az új realiskolában a víz- és gázvezeték berendezésének költségeit Nagyvárad városa köteles fizetni. A realiskola igazgatója beadványt intézett a városhoz, a melyben a vegytani terembe, a folyosóra, lakásba még 9 gázláng berendezését, továbbá a konyhába, mosókonyhába, fürdőszobába, a szolga lakásába vízvezeték bevezetését kéri. A beadványban felemlíti, hogy 350 frt lakbért fizet s esetleg hajlandó a vízdíjakat is fizetni.

* **Az előzékeny posta.** A magyar kir. posta vezető emberei egy olyan reform felett tartottak ma a fővárosban tanácskozást, mely főleg a vidéki újságolvasó közönségnek lesz nagy kényelmére. Az újítás abban áll, hogy ezentúl az újságról az expedáló személyzet el fogja ismerni, hogy az a rendes posta legfontosabb szállítmánya, s hogy azért minden állomáson első sorban az újság postát fogják feldolgozni és kézbesíteni. E tárgyban tegnap volt a főposta vezérémbereinek és a lapok kiadóinak közös értekezlete Budapesten és sikerült az életrevaló terv módoszatait megalapítani.

* **Megerősítés** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy Béla kir. tanfelügyelőségi tollnokot jelen állásában végleg megerősítette.

* **Gyalázatos büntény.** A várad-velencei Szilágyi féle korcsában hét suhancz gyalázatos büntényt követett el tegnap éjjel. Egy fiatal cselédleány az áldozat, ki faluról jött be s itt akart ez éjjel meghálni, hogy másnap reggel a cseléd tudakozó intézetbe menjen s helyet keressen magának. Az áldozat a rendőrség oltalmába menekült s Gerő Ármin rendőralkapitány azonnal elfogatta a bűnös csavargókat. Hét rongyos alak, kikből minden morális erzés kihalt s a kapitány kérdéseire rohögve ismerik be vadállatias tettüket. Mindnyájan ismert közveszélyes alakjai városunknak. Neveik a következők: Prekup János, Mercsányi, Krammer Sámuel, Erdélyi, Kovács János, Gregovics és Domján József. Kihallgatás után mind a hetet átkísérték a kir. ügyészség börtönébe, hol várják méltó büntetésüket.

* **A takarékoság jegyében.** A takarékoság eszméje egyre nagyobb hódításokat tesz polgárságunk körében. Népszerűségét annak köszönheti, hogy megtalálták a formát, melyben az megkedveltethető a publikummal. Az ugynevezett piculásbankok városunkban a leghathatósabb terjesztői a takarékosági hajlamnak. Időrendben a legelső ezek között: A várad-velencei Takarékos és Segélyszövetkezet.

Ez anya az egylet, melynek mintájára aztán három hasonló szervezeti egylet alakult városunkban. A katonavárosi Peczulásbank a múlt vasárnap kezdte meg *tizenhatodik* üztelétét vagyis harmadik ciklusát. Az egylet igazgatósága ebből az alkalomból köztudomásra hozza, hogy febr. hó folyamán részvényeket jegyezni és a befizetéseket mulasztási illeték nélkül lehet teljesíteni.

* **Bontják a törvényszéki épületet.** Az igazságügyi palota építéséhez alaposan hozzá láttak. A törvényszék kiköltözködött a régi épületből s már hozzá is kezdtek annak elbontásához. A jövő hónapban már megkezdhetik az alapozási munkálatokat s így nemsokára a »Széchenyi-tér« egy monumentális épülettel fog gazdagodni. A mostani épületnél körülbelül 6 méternyi távolságra beljebb viszik s így a tér e szélesítés által is sokat fog népesülni.

* **Inas logika.** »Furesa egy uraságom van most nekem. Restelli a borraivalot egyenesen a kezembe adni. Mindig a mellényzsebébe teszi azt és így magam vagyok kénytelen ruhatisztítás alkalmával onnan kivenni.«

* **A széna-utczai tűzvész.** Megemlékeztünk a Széna-utczán Grósz Ferenczné házában kiütött tüzről. Kápolnay Gyula rendőrbiztos erélyes vizsgálatot tartott a tűz keletkezésére nézve s kistűt, hogy Szabó Miklós hetes gondatlanságából keletkezett. Egyedül volt az istállóban részegen ez időben s gyufát gyújtogatott. Az ügyet jelentés kíséretében ma áttekintik a nagyváradi kir. ügyészséghez további intézkedés végett.

* **A szerencse örültje.** A szerencsének is megvannak a maga nyomorultjai, épen úgy, mint az inségnek. Ezt a szomorú téteit bizonyítja az az eset, a mely Genovában egy szegény tengerész-katonával történt meg vasárnap. A történet hőse egy B. G. nevű tengerész-káplár, a kit vasárnap reggel közvetlen előjárója váratlanul gróf Candiani admirálishoz hívott kihallgatásra. A káplár mit sem sejtve, megállt az admirális előtt, a ki mosolyogva kérdé tőle:

— Önnek van egy nagybátyja Amerikában?

— Igen.

— Gazdag?

— Hallom, hogy nagyon gazdag — felelé a káplár — de eddigelé nem sokat törődött velem.

— Nos, az a nagybátyja meghalt. Az amerikai konzul értesített a halálesetről, — mondá az admirális.

— Isten nyugosztalja.

— A végrendeletében önre is megemlékezett.

A katonának megvillant a szeme.

— Az szép volt tőle.

— Mit gondol, mennyit hagyományozott önnek? — kérdé óvatosan az admirális, a ki tudja, hogy a hirtelen öröm meg szokott ártani.

— A káplár vállat vont, mire az admirális folytatta.

— Képzeld, hogy százezer forintot hagyott önre

A katonára zavartan nézett rá.

— Szép összeg — mondá végre.

— Nos hát tudja meg, hogy nem száz ezret, hanem egy milliónál többet hagyományozott.

A káplár nem felelt, csak szóltanul bámult rá. Az admirális még mindig nem tudta, hogy a váratlan örömhír mily tragikus fordulatot okozott a szegény katonára elméjében, s kötelessége is lévén megmondani az egész valóságot lassankint fokozatosan többet mondott, míg végre így szólt:

— Szóval fiam, hogy véget érjen a dolog, megmondom, hogy tizennyolcz milliót örökölt, a mennyiben a nagybátyjának ön az egyetlen örököse.

De a tengernagy emberbaráti óvatossága hiábavaló volt. Mire végére ért az örömteljes értesítésének, a tragikus fordulat egészen bekezdve volt. A legény a nagy örömtől megőrült. A »szegény gazdagot« a kórház megfigyelőosztályába kellett szállítani.

* **Fogoly Janosok.** Szörnyű szapora név az a Janos. Tanu reá a régi példabeszéd és a nagyváradi rendőrség börtöne. Tegnap megteltek az

apró zárkák, nyolcz egyén kesergett bennük a szabadságért. Titkon sirtak, — szívükben rágódott a bu férgé, mert ah... a nagypiaczter pompás vidékét nem láthatja kanesi szemük s a rab oroszlan épp így busul a homokos pusztaságért. Eszükbe se jutott, csak a rendőrkapitány vette észre, hogy mind a nyolcz gyászvitéz, nemesak kinézésre, nemesak helyzetre és érzelmre hasonlítottak egymáshoz, hanem még a névre is. Mind-egyiket Jáno sn a k hívják. A fogoly Janosok csavargási mániában szenvednek.

* **Ehen halt.** Tegnap este értesítették a rendőrséget, hogy egy csavargónak látszó alak haldoklik a Brüll gyár szinjében. A rendőrség azonnal intézkedett a kórházba szállítása iránt. Beszállították eszméletlen állapotban, azonban az esteli órákban meghalt. Az orvosok éh-halált konstataáltak a tünetekből s felboncolása is elrendeltetett. Kiletét ez ideig még nem sikerült megtudni.

* **Kutyavievez.** Egy német ujság ugyan egész komolyan akarja feltüntetni az esetet, melyet alább előadunk, de tudvalevő, hogy sokszor csak egy hajszál választja el a komolyt a nevelésgestől, s így mi már a komikum birodalmába sorozzuk ezt a kutya históriát: Klagenfurt városának van egy híres kutyája. Ez a négy lábú nevezetesség Lord névre hallgat. Lordnak egyszer baja történt, megfájdult a lába — s állatorvashoz vitte a gazdája. — Az állatorvos bekötötte a szegény beteg lábát — s másnap már Lord észrevette a kötés lehallát. — Másnap beállt hát az orvoshoz magában — töreldelmesen vár rá az előszobában. — Harmadnap ismétlődött ugyanez a dolog. — Negyednapra pedig meggyógyult a sántikáló Lord. — A doktornak többé feléje sem nézett. — A nagy haragra bizta rá a fizetést.

* **A kakas, mikor berug.** Egy zeelandi parasztnak volt egy fifikus kakasa, amely valahányszor észrevette, hogy gazdája az ablakközből a pálinkás üveget előveszi, mindannyiszor odaállt az ablak elé és erősen kukorékol. Gazdája ilyenkor rendszeren egy darab pálinkába mártott cukorral szokta az éberség mintaképet megkínálni, melyet az mindannyiszor köszönettel el is fogadott. Egy napon azonban megesett, hogy a kakas nem jelent meg az ablak előtt a nyalánság átvételére. A parasztnak már szinte rosszul esett a »kvaterka« kakasszó nélkül, kiment tehát az udvarra széjjel nézni kakasa után. Hosszas keresés után meg is találta az okos állatot a szemétdombon. De milyen állapotban volt a szegény jószág! Mintha tánczdüh szállotta volna meg, olyan örülten ugrált és keringett jobbra-balra a szemétdomb királya. Olykor-olykor föllábra állt, majd meg neki szaladt és körben keringett, mint egy ringispil, általában olyan szédítő táncmozdulatokat produkált, hogy egy ballet-tánczosnak is dicsőségére vált volna. A paraszt csak ámult és bámult a csodálatos tünemény láttára és kutatni kezdte ennek a különös dervis-táncznak az okát. Kitént azután, hogy a részeges baromfi-király a szemétdombra kiöntött pálinkatörkölyt és a szesze főzött romlott befőjtéket szedgette fel a becses begyeibe, melyet a háziasszony a szemétdombra kiöntött s ez okozta hatalmas mámorát és a rákövetkező kínos »kaczenjammert«, melyet alig bírt a póruljárt kétlábú »tollas« lump a kakasulón kipihenni. Ugy látszik, hogy az esetből le is vonta a helyes következeziát, mert azóta nem megy oda gazdája aklaka elé, mikor ez az ablakközből a pálinkás üveget előveszi. És ez nagyon józan kakas-filozófiára mutat, mert bizony a kétlábú tollatlan lumpok közt már e tekintetben a »Bis repetita plancent«-féle meggyökeresedett elvek vannak gyakorlatban.

* **Találó felelet.** »Miért nem házasodik ön?« — »Mert a mai leányok olyanok, mint a mezők liliomai, melyekről azt mondja a szentírás, hogy nem fonnak, nem szőnek és mégis szebben vannak öltözve, mint Salamon az ő dicsőségében.

* **Historikus macska-zene.** V-ik Károly már 1549-ben megkivánta a német-alföldiektől, hogy fának hódoljanak, de a spanyol kimért-séggel nevelt herceget nem mulattatták azon vig ünnepek, a melyek ez alkalommal tiszteletére rendeztetek. A brüsseliek ezt látva, kieszeltek olyasmit, ami még Fülöp herczeg

tul komolyságát is megingatta. A Fülöp tiszteletére rendezett ünnepi felvonuláson a többi között egy szekeren orgona is volt, amelybe sípok helyett tartályokat alkalmaztak. E tartályokban különböző koru és hangu macskákat zártak oly formán, hogy farkaikat az orgona billentyűzettel hozták kapcsolatba. Ha már most a medvének öltöztetett orgonista a billentyűken játszani kezdett, leirhatatlan módon hangzott a hamisítatlan macskazene, melyhez éppen illett a majmoknak, kutyáknak és medvebocsoknak öltöztetett legények tánca. A tömeg a porban fetrengett a nagy kacagástól, mit e ritka látvány okozott, sőt a mord Fülöp herczeg sem állhatta meg azt mosolygás nélkül. Azt beszélték később a németalföldiek, hogy ezen mosolygás első s egyuttal utolsó is volt, melyet a herezeg arcán láttak valaha.

* **Tromf.** Férj: »Nem veszed észre, mily nevelésgest teszed magad avval a puffal? Hiszen a karod úgy se tölti ki azt?« — Nő: »Hát a te czilinderedet ugyan mi tölti ki?«

A vidéki hírlapírók szövetsége.

Nagyváradon is nap-nap után örvendesebben tapasztalhatja a közönség rokonszenvét és áldozatkészségét. A nagyobb vidéki városok közönsége vállvetve támogatja a hírlapírókat, hogy lehetővé tegyék annak a nemes és humanus czélnak megvalósítását, melyet a vidéki hírlapírók szövetsége tűzött maga elé, — hogy tudniillik biztosítsa a vidéki hírlapírói kar anyagi és erkölcsi existenciáját. A többi vidéki városok közül kiválik Nagyvárad, a hol készséggel támogatja a közönség a nagyváradi ujságíróknak a szövetség érdekében megindított akcióját. Legékesebben bizonyítja ezt az élénk érdeklődés, a melyet a nagyváradi hírlapírók február 24-iki hangversenye iránt tanusítanak és a melyre már eddig is oly nagy számmal eszközöltek előjegyzéseket, hogy a fényes anyagi siker teljesen biztosítva van...

A hírlapírók szövetségének tagjai tegnap tisztelegtek Beöthy László főispánnál, Pável Mihály görög kath. püspöknél, Pokorny Hermann altábornagynál, Ritoók Zsigmond kir. táblai elnöknel és Gyalokay Lajos királyi törvényszéki elnöknel, szives figyelmükbe és jóindulataiba ajánlva a megalakult vidéki hírlapírók szövetségét. A deputációt mindenütt a legszívélyesebben fogadták. Különösen megisztelő és figyelemreméltó nyilatkozatot tett Beöthy László főispán, hangsúlyozva a vidéki sajtó hivatását, a melyet a központi zsurnalisztika szerinte sohasem helyettesíthet és nem pótolhat. A vidéki érdekeknek hathatós támogatója — ugymond — a vidéki sajtó, mely arra van hivatva, hogy az annyira szükséges nagy vidéki emporiumoknak, mint a magyarság legerősebb bástyáinak megteremtésében, fejlesztésében az írás és a nyomtatott betű hatalmával működjenek közre és az erre való törekvést a közszellemben mindig ébren tartásuk. Ezért örvendő a szövetség megalakulásának, mely a vidéki zsurnalisztika anyagi és erkölcsi megerősödését jelenti.

Hasonló rokonszenvel nyilatkoztak városunk többi kitünőségei is a hírlapírók szövetségéről Pável Mihály püspök, v. b. t. tanácsos érdeklődéssel hallgatta a szövetség ügyére vonatkozó felvilágosításokat és a humanus czélra nemesszívü támogatását készséggel ígérte meg.

A hírlapírók szövetségének pártoló tagjai különben is örvendeten szaporodnak. Ujabb pártoló tagul jelentkeztek:

Géczy Lajos (3 évre).

Molnár Lajos (2 évre).

Fuszek Lajos.

Dr. Kurtänder Ede.

Helfi József.

A vidéki hírlapírók szövetségébe újabb alapító tagul lépett be az ország egyik legte-
kintélyesebb pénzintézete, a magyar agrár- és
jövődékbank kétszeres, vagyis 200 frtos alapít-
vánnyal. A belépésről *Enyedi* Lukács a bank
elnök értesítette *Kulinyi* Zsigmondot, a vidéki
hírlapírók szövetségének elnökét. Enyedi meleg
elismeréssel nyilatkozik a vidéki zszurnaliszti-
káról s leveléből adjuk a következő részt:

»Kiváló örömmre szolgál, biztosítom a
vidéki hírlapírók ifju szövetségét arról, hogy
igazgatóságunk a hivatása magaslátán álló vi-
déki sajtó munkásainak a köz érdekében kifejt-
ett működését nagybecsüli, egyesülésüknek a
társadalomban előkelő sulyt tulajdonit s éppen
ezért óhajtja a szövetség megerősödését a maga
részéről is előmozdítani, nem tévesztvén szem
elől azokat az üdvös eredményeket, amelyeket
a közgazdasági élet tényezőivel összhangzatos
tevékenysége egész gazdasági életünk föllendi-
tésére hozand.»

IRODALOM.

— A »Katholikus Tanügy« a nevelés és
tanításügy összes ágait felölelő paed. szakköz-
löny igen dicséretes gondolatot valósított meg
febr. 10-én megjelent 4. számában. A lap
első oldalán ugyanis a nemrég koronás arany-
éremkereszttel kitüntetett *Pitthord* János
uagyszombati ny. igazgató-tanító jól sikerült
arczképével kedveskedik olvasóinak és hozzá
életrajzát; abból a helyes felfogásból kiindulva,
hogy ha magunk nem becsüljük, érdemes em-
bereinket, nem várhatjuk, hogy mások becsül-
jék. A lap további tartalma a következő:
Általános paedagogia: Paedagogiai tanulmányok
és tévedések. Augusztin Imrétől. *Hittanítás*:
A középiskolai hittanár eljárásáról. Buday
Gerőltől. *Tanügypolitika*: A millenáris év be-
számítása a tanítói nyugdíjba. *Kisdedevés*:
A hazaszeretet felébresztése a kisdedekben. E
tartalmas cikketek *Irodalom és művészet*.
Különfélék. Rövid közlemények és Szerk.
pósta élénken összeállított rovatok követik.
Mindinkább tapasztaljuk a szerkesztőnek gon-
dos törekvését, hogy lapja a kath. irodalom
diszére váljék, miért is a legmelegebben ajánl-
juk. Előfizetési ára egy évre 3 frt. Megjelenik
havonként háromszor 12—16 oldalon. Szer-
kesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Érsek
u. 2. sz.

Alkalmi vétel. A közelgő nagybőjti időszak
alkalmából a lelkész urak figyelmébe igen
ajánljuk a következő komplett hét sz. beszédet
tartalmazó *bőjti* kurzusokat. P. Abel Henrik
S. J.: *Missió Beszéd*ek 1 frt. P. Abel Henrik
S. J.: *Bőjti beszéd*ek — 80 kr. Forster J.: *A
bánat szentsége* — 25 kr. Kovách J.: *Krisztus
szenvédéséről* — 25 kr. Rathner M.: *A bőjtről*
— 25 kr. Segneri: *Bőjti sz. beszéd*ek (Egy
ciklus) — 30 kr. Wörner: *A keresztény csa-
lád* — 25 kr. A hét bőjti sz. beszéd egyszerre
megrendelve 3 frt 10 kr. helyett 2 frt 60 kr-ért
kapható az *Oktató Népkönyvtárnál*. *Pozsony
ferencziek tere 1 sz.*

Igazságszolgáltatás.

Megszarolt miniszteri tanácsos.

— Ssját tudósítónktól. —

Egy régi titok lappang az alatt a bűnpör
alatt, a melyet zárt ajtók mögött tárgyalt ma
a budapesti büntető törvényszék. *Várady* Fiát
Ferencz, egy huszonhét esztendő fiatalember
ült a vádlottak padján, mert zsaroló leveleket
irogatott *Ötll* Ferencz nyugalmazott miniszteri
tanácsosnak, a kinek, mint ő hiszi, a természe-
tes fia. Az ítélőtanács elnöke, *Fekete* Gyula dr.,
az aktákból konstatálja, hogy a vádlott tör-
vénytelen gyermeke egy *Weisz* Karolin nevű
leányszónak. *Ötll* Ferencz miniszteri tanácsos
merő emberszeretettől fölneveltette, tizenhat
esztendő korában pedig az ő közvetítésével
egy *Fiáth* nevű család örökbe fogadta. Az örök-

befogadási szerződés 1883. november 18-án
kelt s ennek egyik pontja úgy szól, hogy a mi-
niszteri tanácsos egyszer s mindenkorra hatszáz
forintot fizet az örökbecfogadóknak. Így nevel-
kedett föl *Várady* Fiát Ferencz s a mikor husz
éves lett, besorozták katonának. Pár hónap
mulva elbocsátották a katonaságtól, mert foly-
vást betegeskedett. Ennek körülbelül négy esz-
tendeje s azóta szakadatlanul zsarolta a mi-
niszteri tanácsost. Hol tiz, hol ötven forintot
kért tőle s fenyegetőzött, hogy leszámol vele
borzasztó módon, ha kérését nem teljesíti. Leg-
utóbb pedig arra vetemedett, hogy bezuzta a
tanácsos ablakait. Az egyik kő majdnem a ta-
nácsost érte, a ki akkor betegen feküdt. Az
elnök a zsaroló levelek közül néhányat muta-
toul fölolvastott. Az egyiket, a melyben husz
forintot kér, így végzi a vádlott:

Utóljára kérem Méltóságodat, hogy mivel
ember akarok lenni, segítsen valami tisztessé-
ges álláshoz, különben szomorú vége lesz élet-
pályánknak, mert kénytelen volnék magamat
egy borzasztó tetre elhatározni.

Egy másik levélben ezt írja:

Kérem a tanácsát, hogy mitévő legyek. Vagy
azt kívánja, hogy leszámoljak magammal?
Egyedül úgy sem tenném, hanem leszámolnék
azzal is, a ki sanyaru helyzetemet előidézte.
Méltóságodat van szerencsém atyámnak ne-
vezni s így csak Méltóságodhoz fordulhatok.

A tanácsos eleintén küldött kisebb-nagyobb
összegeket a vádlottnak, de végre ráunt a sze-
mérmetlen zaklatásra s kiszolgáltatta az ifjut
a büntető törvényszéknek. A mai végtárgyal-
ásra azonban nem jött el, mivel beteg.

Az általános kérdésekre elmondja a vád-
lott, hogy huszonhét esztendő, volt napdíjas a
magyar királyi államvasutaknál.

Az elnök: Ön írta ezeket a leveleket?

A vádlott: Én.

— Hogyan vetemedhetett ennyire, egy
olyan emberrel szemben, a kinek hálával tar-
tozik. Ön rosszabb a rablónál, de mindenesetre
gyávább amannál. Milyen alapon fordult éppen
Ötllhez?

— Olyan helyzetben voltam, hogy nem
volt egy betévf falatom. Már a mellényemet is
eladtam.

— Ön azzal az urral szemben csak közön-
séges koldus lehet, önnek csak kérni van joga,
de követelni nem.

— Kérem én mindig csak kértem.

— Hallottuk a levelekből, hogy milyen
szépen tud kérni. Aztán a kődobálás is ször-
nyű követelés. De mért fordult éppen Ötllhez?

— A rokonaim utasítottak hozzá.

— Sem emberi, sem törvényes jog nem
volt önnek, hogy a tanácsos urat zaklassa.
Nincs semmi joga azt mondani, hogy fia neki.
Azután a tanukat hallgatták ki.

Nagy Miklós hivatalosolga vallja, hogy a
vádlott többször zaklatta a tanácsost, de fenye-
getésről nem tud.

Az elnök: Nem mondta, hogy megfogja
gyilkolni a tanácsos urat?

A tanu: Azt nem mondta.

— És félt tőle a tanácsos ur?

— Annyira félt, hogy nem mert egyedül
az utcára menni. Hol én, hol más szolga ki-
sérte haza.

Belán Julesa a tanácsos gazdasszonya
hallotta, a mint a vádlott fenyegetőzött, hogy
majd leszámol a tanácsossal.

Horváth Józsefné házmesternének eldicsé-
kedett a vádlott, hogy ő törte be a tanácsos
ablakait, mert nem küldött neki pénzt. Azt is
mondotta, hogy természetes fia a tanácsosnak,
azért jár a nyakára.

A törvényszék *Mészáros* Tivadar királyi
alügyész indítványára a zsarolás büntetében
bűnösnek nyilvánította a vádlottat s *másfél
esztendei börtönre* ítélte. Mivel pedig sem fog-
lalkozása, sem állandó lakása nincs, nyomban
le is tartóztatták.

Beszűntetett sajtó ügy. E hó 24-ére volt
kitűzve *Lövy* Móricz által *Kugel* Sámuel ellen
indított sajtó per. A *Csabán* megjelenő *Békés-
megyei Közlöny* egy nyilttéri közleménye forgott
szóban mely amilyen értelmetlenül volt megírva
épp oly sok sértést tartalmazott. *Anagyvárad*
esküdtszék tárgyalta volna ez ügyet, azon-
ban felperes a vádat visszavonta s így az eljá-
rás be lett szűntetve.

A Szügyi—Bittner sajtó ügy. Tegnap
megemlékeztünk, hogy *Bittner* József az ellene
indított sajtópört elhalasztani kérte. A tör-
vényszék e kérelemnek indokolás hiányában
helyt nem adott s így a febr. 17-re kitűzött
tárgyalás, minden bizonynyal meg fog tar-
tatni.

REGENY-CSARNOK.

A koldus halála.

9

KÖLPING ADOLF után KERÉKGYÁRTÓ JÁNOS.

— Ki segített ágyamból, hamarosan rendbe
hozta azt, letörülte az izzadtságot s szólt hoz-
zám Istenről, megnyugvásról az Ó akaratán s
bizodalomról. Azután a feszületet, melyet ágyam
mellett észrevettem, mellemre tette s az olvasót,
melyet nyakamban hordtam, kezembe adta. —
István, szólt megindult hangon, vigasztaljon
meg a jó Isten, imádkozz, most van elég idő
rá. — Elment, Imádkoztam, azután jobban
ment dolgom, mert a leány gondos szeretettel
ápolta. Felépültem s nem telt be egy esztendő,
Anna az én feleségem lett.

— Ez a kis ház itt az ő tulajdona volt.
Öreg édes anyja akkor még élt, mikor mi is
beköltöztünk.

— Jólétkü feleségem volt, ki engem Isten-
nel megbékített s boldoggá tett. Szegények
voltunk, azok is maradtunk; én napszámba
jártam, Anna meg mosott, font serényen s ha-
bár nehezen is ment sorunk, itt volt tulajdo-
nunk, örömnünk, boldogságunk.

— Csak néha-néha tört elő lelkemben az
a régi keserűség, ha rossz vagy igazságtalan
bánásmódban részesültem, mely ellen okossá-
ból nem védekezhettem, vagy ha úgy mostoha
időkben nehéz volt megkeresni a mindennapi
kenyeret. Feleségem mindig bizott Istenben,
mindig vigasztalt s oldala mellett én is ma-
gamhoz jöttem. Mily nagy dolog volt szívem-
nek, hogy oly feleségem volt, ki engem szere-
tett, kinek szívét bűszkén mondhattam
enyémnek, hogy gyermekeim voltak, kik estén-
kiint szende ártatlansággal csüggték nyakamban
s csókjaikkal fojtották el a panaszt, mely nyel-
vemem volt. Midőn együtt imádkoztam velők, az
evésnél vagy este, a miről az előtt nem is tudtam;
a mily boldognak éreztem magam, daczára fá-
radásomnak s izzadásomnak s a mint azután
reggel ujult erővel munkába mentem, hogy táp-
láljam őket, kiket Isten annyira szívemhez nő-
vesztett, úgy vettem észre: teljesen meg va-
gyok békülve a villággal s Istenemmel.

— A vasárnap reám nézve ünnep volt
otthonomban. A templomban s itte kis házban
enyém volt a világ. Hanem tulságos szeretettel
voltam földi boldogságom iránt eltelve; Isten
megrontotta azt, hogy helyet csináljon egy má-
siknak!

István régi boldogságának említése csak
kevessé hatotta meg. Megállott elbeszélésében,
gondolkodóan nézett az ég felé s ivott frissitoul
a kínált borból.

— Ma különös könnyen érzem magam,
— szólt, — jó napot virrasztott rám az Úr,
jobbát még, mint abban az időben. Hallgasd
meg még, hogy vezetett engem Isten e boldog-
ságra.

— Évek során éltünk családi jólétben.
Semmi különös baj nem zavarta meg azt, ki-

vége hogy anyósom, gyermekeim gondos ápolója, meghalt. A gyermekek, szám szerint négyen, felserdültek s győnge bár, de vidám segítségükkel gyámolították anyjukat otthon vagy a mezőn.

— En kőművesekhez szegődtem, hol nagyobb napszámot kaptam. Szívem osztatlan szeretetével csüngöttem enyéimen. Ekkor történt, hogy szomszédban a gyermekek közt veszedelmes betegség ütött ki s kettő az enyéimből is mindjárt megkapta azt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vizsgálat a megtámadott mandátumok ügyében.

Budapest, febr. 11. (Saj. tud. táv.) Az V. bíráló bizottság ma tárgyalta a petícióval megtámadott *Pongrácz* Anselm ugodi és *Sima* Ferencz szentesi mandátumát s mindkettő megválasztása ügyében, hosszas vita után, a *vizsgálatot elrendelte*. — *Meszlényi* Pál somlyóvásárhelyi mandátumát ellenben *igazolták*.

Az angolok diadala Szudánban.

Budapest, február 11. (Saját tud. távirata.) A „Reuter-Office” jelenti Bidából, hogy az angol hadsereg mult hó 26-án kemény csatát vívott a felláhkkkal Bida közelében. Az ellenség hadereje 30.000 emberből állt. Daczára a szenvedett óriási veszteségeknek, ismételten a leghevesebben megtámadták az arabok a brit négyzetet. Az ütközet kora reggeltől egész a sötétség beálltáig tartott, amikor az ellenség lassan-lassan visszavonult. Az angolok részén is sok sebesülés történt, egy hadnagy elesett.

A krétai lázadás.

Athén, február 11. (Saját tudósítónk távirata. 9 óra 15 percz.) György trónörökös, aki még ma 6 torpedó-naszáddal Krétába utazik, a király kezéből a hadparancsot átvéve a tengerész-miniszterumba ment. Utközben az itt tartózkodó krétaiak lelkes ovációban részesítették őt. György trónörökös krétai utjának híre már az egész városban elterjedt és óriási szenzációt okozott. György herczeg megható bucsut vett elutazás előtt a királyi család tagjaitól. Nyílt titkot képez a görög fővárosban, hogy a görög hajórajnak parancs ment, mely szerint ennek minden áron meg kell akadályoznia a török csapatok partraszállását Kréta szigetén.

Athén, február 11. (Saját tud. táv. 10 óra 30 percz) György trónörökös, a ki épen abban a pillanatban hajtát a pályaudvarba, minden oldalról kalaplengető, éljenző tömegek veszik körül. A lelkesedés határtalan. Szünet nélkül éltetik a trónörökös, a királyt és Miklós herczegét. A királyné könnyes szemekkel nézte a megható bucsujelenetet a királyi palota ablakából. A tolongás oly rettenetes volt, hogy a trónörökös fogata csak nagy nehezen haladhatott előre.

A bucsúzás alatt még viharosabban megújult a nép tüntető lelkesedése. Kendőket lobogtattak s egyre azt kiáltották: „Éljen Kréta! Éljen a trónörökös!” A tömeg egy része elkísérte a királyt a királyi palotáig. A tüntetések Pyraus kikötőjében is megújultak.

Athén, febr. 11. (Saját tud. táv.) Az „Asty” című ujság azt írja, hogy a görög kormány a király sürgetésére indi-

totta utnak a hajórajt. Az a hír, hogy a »Hydra» parancsnoka Rethymno kormányzóhoz ultimátumot intézett volna, a kereszténység partra szállítását ne merje akadályozni, eddig még nem nyert megerősítést.

Kréta és a görög parlament.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. távirata.) A görög kamara tegnapi ülésén az ellenzék meginterpellálta *Delynnai* st a trónörökös elutazása tárgyában. *Delyannis* miniszterelnök azt felelte, hogy a flotilla rendeltetését nem ismeri, ami pedig azt illeti, hogy a hatalmak nagykövetei megengedik-e, hogy Törökország csapatokat küldjön Krétába, kijelenti, hogy ha a nagy hatalmak ezt megengedik is, Görögország semmiesetre sem fogja azt eltűrni. Erre nézve a kormány már megtette az intézkedéseket. E kijelentések óriási szenzációt okoznak az egész országban.

A görög kormány jegyzéke.

Budapest, febr. 11. (Saj. tud. táv.) Az Agence-Havas jelenti Athénből: A görög kormány ma jegyzéket intézett a nagyhatalmakhoz, melyben kijelenti, hogy Görögország tekintettel a kereszténység iránt tartozó kötelességeire s amaz érzelmekre, melyeket egy olyan nép iránt táplál, melylyel a görög nép vérokron és egy valláson van, nem nézheti tovább közönyösen a Kréta szigetén lejátszódó eseményeket.

A krétai bonyodalom a kontinensen.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.) Az egész kontinensről ide érkező sürgönyök szerint egész Európát izgatottságban tartja az a merész lépés, hogy a görög király fia György király egyenes parancsára hat torpedó hajóval Krétába ment s a török csapatok partra szállását mindenképp megakarja akadályozni. A trónörökös az athéni nép beláthatatlan tömege kísérette a pályaudvarhoz; a királyné sirva nézte az ablakából fia elutazását. Hír szerint a porta hasonló katonai demonstrációval felel Görögországnak e lépésére. Ugy látszik, hogy a hatalmak Törökországnak fogják pártját, mert Görögországnak e lépéshez nem volt joga. A kontinens összes tőzsdéin az újabb fordulat nagy pánikot idézett elő.

KÖZGAZDASÁG.

Gondolatok az általános hangoztatott gazdasági válságról.

Nehogy félre értessem, szükségesnek találok megjegyezni, hogy igen is, természetünk több takarmányt, tartunk több és jobb marhát, hogy több trágyával rendelkezünk; de ne képezze gazdaságunk főjvedelmét a marha. Hazánk szikes talaja leginkább gabona, kiválóan pedig buzatermelésre való s e tekintetben földgömbünk bármely részében termelt buza a mienknek minőségével a versenyt ki nem állja. Azért mert a gabona ára leszállt, annak természetével fel nem hagyhatunk! De feltéve, hogy a gabonatermesztés felére redukáltatnék: néhány év múlva nem állhatna-e elő azon körülmény, hogy a marha és állások értéke is felére száll és akkor ismét avval is felhagynánk és visszatérnénk a gabonatermesztéshez.

Melyik gazdaság bírná ki az ily gyakori rendszerváltoztatást?

Némelyek a kereskedelmi növények termesztésében vélik a gazdák boldogulását megtalálni és ezt tele torokkal szent evangélium képen hirdetik!!

Nem állítható, hogy ezek természetére nem hasznót hozó. Egyesek boldogulhatnak; de Ma-

gyarország gazdái, kik száz meg százezer holdak művelésével foglalkoznak, kereskedelmi növények termesztésével nem foglalkoztatnak. Hiányzik a tőke és a munkaerő; de ha a pénz és munkaerő még meg is szerezhetnék: vajjon találnánk-e megfelelő piacra, vevőre?

Dohány, mályva, torma, hagyma, paprika és festőnövények stb. szép jövedelmet adhatnak egyeseknek, 10—20—100 falu határának; de hogy a gazdák zöme, nagybirtokosok kereskedelmi növények termesztésével foglalkozzanak, mai nap a lehetlenségek közé tartozik. — Erre vonatkozólag egy ekletáns példával tudok szolgálni. A seprő-, czirok termelése alig hogy megindult és már csaknem túltermelés következett be és jövőre termelünk már annyit, hogy elég lenne vele az öt világrszét kiséperni.

Szerény nézeteim szerint meglehetősen szerénység kell ahhoz, hogy valaki kölcsönpénzzel szerelje fel birtokát és fogjon gyökeres rendszer-változáshoz. A hosszúlejárta kölcsön is drága pénz és csak látszólag olcsó.

Hazánk lakosságának — legalább az alvidéken — 100%-kal kell szaporodni, míg a nagybirtokosok méltányos napdíj mellett elegendő munkást kaphatnak.

Juniustól Szeptemberig 1-2 frt, a napidíj. Ez is a mai gazdasági válsághoz tartozik!!

Minden polgár tudja, hogy az állam adó nélkül nem existálhat. Vásárokon sült gesztenyét áruló leányok kiáltják forró gesztenyéjüket, kiabálván: jaj de meleg a meleg. Az adóra vonatkozólag mi is az mondjuk, hogy: sok a mi sok. Ha már adót fizetni kell, legalább tudná mindenki az év első negyedében: hogy hát tulajdonképen mennyivel tartozik. A legtöbb esetben azonban csak az év utolsó negyedében jön az illetőnek tudomására a fizetendő összeg.

Hogy a gazdasági válságot előidézni segíti a különféle adók sokasága — általános véleménye a gazdáknak.

Mai nap mindenféle néven nevezendő gazdasági proeuktum olcsó, habár ki kell emelnem, hogy a jelenben a buza és a sertés ára egy kissé kezd emelkedni — a gazdának tehát nincs pénze. De kevesbedtek-e kiadásai? Bizonyára nem; sőt állítható, hogy kiadásai szaporodtak. A fényüzésre való hajlam megmetyelyezte az egész társadalmat. Költekezésünk nincs arányban bevételeinkkel. Mindenki többnek akar látszani, mint a mi. Már a gyermek nevelés e hibázott. Lábra kapott az urhatnáság. A sikkasztók és öngyilkosok száma ijesztő mérvben szaporodik. Ezen elharapódzott társadalmi baj csak jobb erkölcsessel, helyes számítással és józan takarékosággal orvosolható.

Az alacsony gabona árak mellett a birtokos és bérlő csak cseng és leng s alig képes kötelezettségének megfelelni s ha megtakarított tőkét, tehát kitartása nincs adósságba keveredik, sőt tönkre mehet. A baj meg van, tehát avval számolni kell minden gazdának s minden intézkedésénél tekintetbe kell vennie azt, hogy több évig is tarthat ezen sajnós állapot.

Az én szerény nézetem szerint takarékosággal, földünk termőképességének fokozásával, de különösen jobb erkölcsökkel a mostani gazdasági válság leküzdhető.

Ha valakinek a földje eddig p. o. 5 mm. buzát termelt: tekintse főczéljának azt, hogy a jövőben hét mm-ászt adjon. Létesítendő célszerűbb vetésfogás és jobb művelésnek csakis jobb termés lehet eredménye.

A magyar gazda csakis a fent jelzett módon és irányban boldogulhat — csak haladjon és ne maradjon!! Mezőgazdaságunkat illetőleg pedig tartuk szem előtt a németeknek azt a közmondását, hogy: „*Mehr Licht*.”

Elismerem, hogy az itt elmondottakhoz sok gondolat és ellenvetés fér, de a nagy gyakorlat s a gazdák többsége nézeteimet talán még sem találja egészen elvetendőknak.

Adelsberger Sándor.

Gazdák a budapesti vásáresarnokokban. A magyar gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezte e hó 14-én d. u. 4 órakor a Köztelek nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyen a szövetkezet alapszabályait fogják módosítani. A szövetkezet ugyanis kezdetben úgy alakult meg, hogy nemcsak saját tagjainak, hanem a

kötélként kívül álló gazdáknak termény-küldeményét is értékesíteni fogja. A törvényszék azonban elutasította a szövetezetet és az alapszabály e pontja miatt megtagadta a bejegyzést. Erre a szövetezet alapszabályát úgy módosította, hogy a szövetezet a városi hatósági közvetítést is megkapta s így köteles más gazdákkal szemben is közvetítő szerepét elvállalni, most visszamódosítja alapszabályát s újra benyújtja a törvényszéknek, mely remélhetőleg nem fog akadékoskodni az új alapszabály elfogadásával s így a szövetezethez nem-tagok is fordulhatnak közvetítés végett. A vásárcsarnok hivatalos megnyitása még nem történt ugyan meg, de azért a szövetezet már élénk forgalmat fejt ki. A gazdák egyenesen a szövetezet címére küldik áruikat, melyek 10%-os vasúti vitelbéréngedményt élveznek úgy az államvasutakon, mint a déli vasuton s egész a vásárcsarnokba közvetlenül beszállítatnak. — A rendkívüli közgyűlést a termelők értekezlete fogja követni, a melyen a szállítási módokat és a termelési ágak beosztását fogják megvitálni.

A pinczék kezelése télen. Ugy véljük nem lesz haszontalan dolog a téli évszak beálltával a pincze kezelést illetőleg egy-két fontos tudni valót közölni azok szőlő-gazdák okulására, akiket a phylloxera, meg a peronospora még úgy ahogy megkimélt. A szabályok a pinczéknek a téli évad alatti kezelését illetőleg a következők. 1. A pinczelyukakat ne zárjuk el előbb, míg 4—5 foknyi hideg nem jelentkezik. 2. Ha a pincze nagyon mélyen fekszik a föld alatti, akkor még nagyobb hideget is bevárhatunk. 3. Ha a pinczét az egyik oldalról, például az északi vagy keleti oldalról, hideg szél éri, akkor zárjuk el a pinczét arról az oldalról, de az ellenkező oldalon hagyjuk nyitva. 4. Ha tél folyamán enyhe vagy nem nagyon hideg napok állanak be, akkor nyissuk ki a pinczelyukakat, hogy az üde, tiszta, hűvös levegő bejuthasson és kiszoríthassa a nedves, nyomasztó rossz levegőt.

Terménytőzsde.

Budapest, február 11.

B u z a	őszre, bácskai	5.30
	őszre, északi	5.60
	október-novemberre, bácskai	7.81
	okt.-nov.-re északi	7.83
R o z s	őszre bácskai	7.40
	őszre, északi	6.46
B e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.82
	okt.-nov.-re, északi	5.56
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.75
	okt.-nov.-re, északi	11.00

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 febr. 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122 —
Magyar koronajárdék	99.70
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102. —
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98. —
Italmérségi jog megváltási kötvény	101. —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	153. —
Tiszaszabályozási é s szegedi sorsjegy kölcsön	140.75
Osztrák járdék papírban	101.75
Osztrák járdék ezüstben	102. —
Osztrák járdék aranyban	123.50
Tsztrák korona járdék	101. —
1860. osztrák államsorsjegyek	114. —
Osztrák magyar bankrészevény	955. —
Magyar hitelbank részevény	412.50
Osztrák hitelintézeti részevény	375.10
Osztrák-magyar államvasúti részevény	362. —
20 frankos arany (Napoleonador)	9.49
Német birodalmi márka	58.60
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.72

Szerkesztői posta.

A. S. Az emlékkönyv tudunkkal kedves ismerőseinknek szól s nem az egész közönségnek. Ez utóbbival szemben nagyobb kiméletre vagyunk kötelezve s azért versét, melyet mi különben emlékkönyvbe se irtunk volna, nem közölhetjük.

Titusz. Versének értelme, logikája igen sokszor rossz rimekbe fullad; ha még jó rimekbe lennének sírjai! Versének tárgya különben annyira általános és homályos, hogy egyáltalában nem ért-

jük, mit akar mondani. Kifejezései igen gyakran nagyon helytelenek. Még sokat kell önnek olvasni és gyakorolni magát, hogy versei élvezhetőek legyenek.

Poéta. Kolozsvár. Versei elég jól esengenek, de témájuk, hangulatuk, kifejezés módjuk annyira elcséplelt, hogy nem merjük azokat közölni. Csupán a következő sorok nevezhetőek bizonyos tekintetben eredetieknek:

Doromból a macska a padkán
Miért vagy oly szomorú kis leány . . .

Bizunk benne, hogy ön is legfeljebb azt teszi, amit a ezieza a padkán, de semmiesetre sem szomorodik el, haem tovább pöngött a lantot. Talán a következők jobbak lesznek. Különbön ismételtén kijelentettük már, hogy *verseket csak ünnepi alkalmakkor, vagy mutatványképpen közlünk, vagy — ha igazán klasszikusak.* Tessék tárczával próbálkozni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirves házi szer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájla-lameszillapító bedörzsolésként alkalmazták községynél, csúsznál, tagszaggatásnál és meghútésknél es az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyákrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákrabban Horgony-Liniment néven is ismert, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-dörzsolés, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 lit. üvegenként árban majdnem minden gyógyszertárban készíthető van; főrakár: Török lözsef gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá kell lenni, mert több hasonlították ki, azazat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üvegét „Horgony” védjeggyel és Richter cégjegyzékönyvével mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLFSBURG.

Farsangra !!

báli és lakodalmi meghívók,

táncz-rendek és menü-kártyák,

különböző színnyomással.

Könyvnyomdánk **román szövegű** nyomtatványok elkészítésére is be van rendezve.

Megrendelések posta útján is eszközölhetők:

Szent-László könyvnyomdában

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.